

ELTE Tanító- és Óvóképző Kar

Módszertani segédanyag a tanító BA-szak gyakorlati képzéséhez

2015.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Összeállította:
Hilbert Mátyásné
ELTE TÓK Neveléstudományi Tanszék

Szerkesztette:
M. Pintér Tibor

A szakmai segédanyagokat Dr. Demeter Katalin korábbi dékánhelyettes és Gyékiss Katalin
oktatásszervező munkája alapján állítottuk össze

Felelős kiadó:
Dr. Mikonya György
dékán

Budapest, 2015

Tartalomjegyzék

1. Bevezető.....	4
2. A Tanító alapszak nappali tagozat gyakorlatainak rendszere és helyszínei	5
3. Hospitálások	6
3.1. EGYÉNI KOMPLEX PEDAGÓGIAI GYAKORLAT I.	6
3.2. EGYÉNI KOMPLEX PEDAGÓGIAI GYAKORLAT II.	8
3.3. CSOPORTOS FOLYAMATOS MEGFIGYELÉS	9
3.4. EGYÉNI KOMPLEX PEDAGÓGIAI GYAKORLAT III.	10
3.5. EGYÉNI ÉS CSOPORTOS ISKOLAI GYAKORLAT (DIFFERENCIÁLÓ PEDAGÓGIA).....	11
4. Tanítási gyakorlatok.....	13
4.1. CSOPORTOS TANÍTÁSI GYAKORLAT I.....	13
4.2. CSOPORTOS TANÍTÁSI GYAKORLAT II.....	14
4.3. TANÍTÓ AZ ISKOLÁBAN	14
4.4. CSOPORTOS TANÍTÁSI GYAKORLAT III.....	18
4.5. MŰVELTSÉGTERÜLETI CSOPORTOS TANÍTÁSI GYAKORLAT I.	19
4.6. CSOPORTOS TANÍTÁSI GYAKORLAT IV.....	20
4.7. MŰVELTSÉGTERÜLETI CSOPORTOS TANÍTÁSI GYAKORLAT II.	20
4.8. EGYÉNI ISKOLAI GYAKORLAT (ALKALMAZOTT PEDAGÓGIA).....	21
5. Záró gyakorlatok.....	23
5.1. CSOPORTOS PEDAGÓGIAI GYAKORLAT II.	23
5.2. KOMPLEX SZAKMAI GYAKORLAT.....	23
5.3. ZÁRÓTANÍTÁS.....	25
6. Levelező tagozatos hallgatók gyakorlati képzése	27
6.1. A LEVELEZŐ TANÍTÓKÉPZÉS SZAKMAI GYAKORLATAI	27
6.2. A SZAKMAI GYAKORLATOK RENDSZERE	28

1. Bevezető

A tanító szakos hallgatók gyakorlatainak struktúráját kívánjuk ismertetni ennek az útmutatónak a közreadásával. Segítséget szeretnénk adni a képzésben részt vevő hallgatóknak, gyakorlatvezetőknek és az újonnan képzést indító illetve a már képző intézményekben dolgozó pedagógusoknak is.

Az egyes félévek pedagógiai, pszichológiai, tantárgypedagógiai elméleti ismeretei szerves egységet alkotnak a gyakorlatokkal. Az útmutató alapján megismerhetik az adott félévek gyakorlatainak célját, színtereit és az ott elvárt megfigyelési szempontokat, a gyermekek körében végzendő valamint az írásban beadandó feladatokat.

A tanító szakos hallgatók gyakorlati felkészítésének legfőbb szabályozója a kar BA programja, a megvalósulásban pedig kulcsszerepet töltenek be a képzésben résztvevő intézmények, elsősorban az ELTE Gyertyánffy István Gyakorló Általános Iskolája és azok a külső iskolai gyakorlóléhelyek, ahol évek óta foglalkoznak gyakorlatvezető mentoraink hallgatóink szakmai felkészítésével.

Reméljük, hogy az általunk összeállított Módszertani segédanyag a tanítóképző BA-szak gyakorlati képzéséhez szakmai útmutatóként szolgálhat a képző intézmények számára.

Budapest, 2015. március

Hilbert Mátyásné
a képzési dokumentum összeállítója

2. A Tanító alapszak nappali tagozat gyakorlatainak rendszere és helyszínei

szakmai gyakorlat 630 óra	Kredit Σ 40	I. félév	II. félév	III. félév	IV. félév	V. félév	VI. félév	VII. félév	VIII. félév
Csoportos tanítási gyakorlat I.	2				0+3 gyj				
Csoportos tanítási gyakorlat II.	2					0+3 gyj			
Csoportos tanítási gyakorlat III.	3						0+3 gyj		
Tanító az iskolában	2					30 ó/ 4 nap gyj			
Csoportos tanítási gyakorlat IV.	3							0+3 gyj	
Műveltségterületi csoportos tanítási gyakorlat I.	3						0+3 gyj		
Műveltségterületi csoportos tanítási gyakorlat II.	3							0+3 gyj	
Csoportos folyamatos megfigyelés	2			0+2 m					
Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat I.	1		10ó/ 2nap m						
Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II.	1			15ó/ 3nap m					
Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat III.	1				10ó/ 2nap m				
Egyéni és csoportos iskolai gyakorlat (differenciáló ped.)	2				35ó 2nap+ 1 hét m				
Egyéni iskolai gyakorlat II. (alkalmazott ped.)	1							30ó/ 1 hét m	
Komplex szakmai gyakorlat	13								208ó/ 10 hét gyj
Zárótanítás	1								2ó/ gyj

3. Hospitálások

A tanító szakos hallgatók képzésük első félévében csak elméleti tárgyakat tanulnak. Gyakorlataikat tanulmányaik 2. félévében kezdik meg. Hospitálásokon három féléven keresztül vesznek részt, melyhez megfigyelési szempontokat a pszichológia és a pedagógia tárgyakat oktatóktól kapnak, mivel minden esetben az előző félévben tanult elméleti pszichológiai és pedagógiai tudásukat kell a gyakorlatban hasznosítaniuk.

A hallgatók 7 féléven keresztül végzett gyakorlataikat a *Gyakorlati képzési füzetükben* dokumentálják.

3.1. Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat I.

CÉL: ismerkedés az óvodai, valamint az általános iskola 1-4. évfolyamán folyó nevelő-oktató munkával; az elméleti ismeretek szembesítése a gyakorlati megfigyelések tapasztalataival. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók ismerjék fel a 3–10 éves gyermekek személyiségfejlődésének, fejlesztésének pszichológiai tényezőit, sajátosságait. Legyenek képesek pszichológiai szempontsor alapján megfigyelést végezni, megfigyeléseikről jegyzőkönyvet vezetni és elemezni; Tevékenységükről *Pedagógiai naplót* készítenek.

Az óvodai hospitálást mi szervezzük meg a gyakorló óvodában, az alsó tagozatos iskolai hospitálásra szabadon választott intézménybe mehetnek.

Feladatok a hospitálás alatt

Óvodai hospitálás:

- megismerni az óvodai életet: az óvodai élet napirendje, szokásrendje, a gyerekcsoport, az óvoda dolgozói, az óvoda helyi programja, a csoport nevelési terve
- figyelemmel kíséreni a gyerekek és az óvodapedagógusok napi tevékenységét
- az óvónővel való megegyezés szerint segíteni a gyerekek gondozásával kapcsolatos teendőkben (étkezés, mosdóhasználat, öltözés)
- kapcsolat teremtése a gyerekekkel: beszélgetés, bekapcsolódás a játékukba
- egy gyermegről rövid megfigyelés készítése:
- a gyermek tevékenységének megfigyelése és **jegyzőkönyvben rögzítése 25 percen keresztül** (mikor, mit csinál, kivel, mivel) – ld. Táblázat lent
- kapcsolatteremtés a gyermekkel (ne a megfigyelés 25 perce alatt)
- rövid beszélgetés az óvónővel a gyermekről (ha van rá mód, idő)
- az óvodai hospitálás tapasztalatainak rögzítése a hospitálási naplóban

Iskolai hospitálás

- megismerni az iskolai életet: heti rend, napi órarend, iskolai szokásrend, az osztály
- figyelemmel kíséreni a gyerekek és a tanító napi tevékenységét
- a tanítóval való megegyezés szerint segíteni a gyerekekkel kapcsolatos teendőkben (reggeli érkezés, öltözés az udvari szünetben, játék, munkaszervezési, technikai feladat a tanóra alatt)

- kapcsolat teremtése a gyerekekkel: beszélgetés, bekapcsolódás a játékukba, beszélgetésükbe a szünetekben
- gyermekről rövid megfigyelés készítése, tevékenységének megfigyelése és **jegyzőkönyvben rögzítése 45 percen (egy tanórán) keresztül**, lehetőleg a 2. vagy 3. órában történjen a megfigyelés (mikor, mit csinál, kivel, mivel)
- kapcsolatteremtés a gyermekkel szünetben
- rövid beszélgetés a tanítóval a gyermekről (ha van rá mód, idő)
- az iskolai hospitálás tapasztalatainak rögzítése a hospitálási naplóban

Összehasonlítás

- Az óvodai és az iskolai élet összehasonlítása: hasonlóságok és különbségek a napi történetekben, a szokásokban, a légkörben, a megfigyelt gyermekekben.

A megfigyelés jegyzőkönyve

Idő	Megfigyelt viselkedés leírása – mit csinál, mit mond?	Esetleges eszköz(ök)	Esetleges társ(ak)	Megjegyzés
0-5'				
5-10''				
10-15''				
15-20'				
20-25'				
25-30'				
30-35'				
35-40'				
40-45'				

Az értékelés szempontjai:

Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat I. /pszichológiai szempontú megfigyelések végzése/
Egy nap óvodai hospitálás
– a hospitálás időpontja, helye
– a csoport rövid jellemzése (létszám, fiúk, lányok aránya, életkori megoszlás)
– az óvodai élet napirendje, megfigyelt óvodai szokások
– megfigyelt spontán játékok a gyerekcsoportban
– az adott napon megfigyelt események, történések rövid lejegyzése
– a kiválasztott gyermek jellemzése az egész napi megfigyelés, az óvónővel és a gyerekekkel való beszélgetés, valamint a jegyzőkönyvezett megfigyelés alapján
– megfigyelési jegyzőkönyv a kiválasztott gyermek tevékenységéről 25 percen keresztül
Egy nap iskolai hospitálás:
– a hospitálás időpontja, helye
– az osztály rövid jellemzése (létszám, fiúk, lányok aránya)
– az osztály heti órarendje
– az adott nap napirendje
– megfigyelt iskolai szokások
– milyen spontán játékait, beszélgetéseit figyelte meg a gyerekeknek szünetekben
– az adott nap eseményeinek, történéseinek rövid lejegyzése
– a kiválasztott gyermek jellemzése az egész napi megfigyelés, a tanítóval és a gyermekkel való beszélgetés, valamint a jegyzőkönyvezett megfigyelés alapján
– megfigyelési jegyzőkönyv a kiválasztott gyermek tevékenységéről 45 percen keresztül
Összehasonlítás Az óvodai és az iskolai élet összehasonlítása: hasonlóságok és különbségek a napi történetekben, a szokásokban, a légkörben.

3.2. Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II.

CÉL: ismerkedés az 1–6. osztályokban a tanórákon és a tanórákon kívül (napközi otthonban) folyó nevelő-oktató munkával; az iskolai szituációnak megfelelő kapcsolatteremtés és kommunikáció, valamint az irányított megfigyelés gyakorlása, a tájékozódó- és a szervezőképesség gyakorlása. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók a 6–12 éves gyermekek személyiségfejlődésének pszichológiai sajátosságairól tanultakat alkalmazva legyenek képesek egy-egy tanórán megfigyeléseket végezni, jegyzőkönyvet vezetni, a látottakat elemezni.

Tevékenységükről *Pedagógiai naplót* készítenek a következő szempontok alapján.

Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II. /a tanórai pedagógiai munka és a tanórán kívüli tevékenységek megfigyelése/
Egy nap iskolai hospitálás – alsó tagozat:
– a hospitálás időpontja, helye
– az osztály rövid jellemzése (létszám, fiúk, lányok aránya)
– az osztály heti órarendje

– egy kiválasztott tanítási óra szelektív jegyzőkönyve szempont: az oktatási folyamat szerkezete
– az értékelés megfigyelése a nap folyamán
Egy nap iskolai hospitálás – felső tagozat:
– a hospitálás időpontja, helye
– az osztály rövid jellemzése (létszám, fiúk, lányok aránya)
– az osztály heti órarendje
– egy kiválasztott tanítási óra szelektív megfigyelése szempont: az oktatási folyamat szerkezete
– az értékelés megfigyelése a nap folyamán
Egy nap hospitálás a napközi otthonban:
– a hospitálás időpontja, helye
– a csoport rövid jellemzése
– az adott nap munkarendje
– az értékelés megfigyelése a nap folyamán
Összehasonlítás
– A három nap gyakorlatának összehasonlítása

A hallgatók képzésük 3. félévében csoportosan vesznek részt egy oktatóval hospitálásokon, melynek során fél éven keresztül heti rendszerességgel megfigyelhetnek egy alsó tagozatos osztályt és tanítójuk munkáját. A hospitálásokat egy olyan óra követi, ahol a tanító és a pedagógia szakos oktató is részt vesz és az előre meghatározott megfigyelési szempontok szerint elemzik a látott tanítási órákat.

3.3. Csoportos folyamatos megfigyelés

CÉL: a tanító feladataival való azonosulás, az óraelemzés képességének alapozása; az iskolai tevékenységrendszer sokszínűségének és folyamatának bemutatása, az iskola és a 6-11 éves korosztály megfigyelése; az elmélet és a gyakorlat összefüggéseinek felismerése. **TANANYAG:** heti 2 óra, az általános iskola 1-4. évfolyamán. Egy óra hospitálás (az órát a külső gyakorlatvezető tanító tartja), 1 óra közös elemzés; a nevelés-oktatás folyamatának megfigyelése egy adott gyermekközösségben; a tanórai tevékenység, a tanítás–tanulás adott szempontok szerinti elemzése; a pedagógus személyiségének megfigyelése. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók legyenek képesek addigi pedagógiai és pszichológiai tanulmányaikkal összevetni a látottakat. A minősítés feltétele a gyakorlaton való aktív részvétel, valamennyi látott óráról írásos feljegyzés vagy jegyzőkönyv készítése, amely alkalmas a tartalmas elemzésre.

Feladatok, megfigyelési szempontok a Csoportos folyamatos megfigyelés gyakorlaton

I. Ismerkedés az iskolával

A hospitálás színhelyéül szolgáló iskola tárgyi körülményeinek megfigyelése.

Az osztály tárgyi körülményeinek megfigyelése:

Mentálhigiénés szempontok érvényesülése,

Az ülésrend segíti-e a gyerek-gyerek és a gyerek-tanító kommunikációját.

Ismerkedés az iskola pedagógiai programjával, házirendjével;
 Hagyományok megismerése
 Tankönyvcsaládok és taneszközök feltérképezése.

II. Ismerkedés a megfigyelendő osztály jellemzőivel

Osztálylétszám
 Fiú-lány arány
 Fluktuáció az évek során
 Tanulási képességek, tanulmányi eredmények
 Szociokulturális sajátosságok
 Problémás tanulók
 Szülők és tanítók kapcsolata
 Osztályszokások, az osztály légköre

III. A tanulók részvétele a tanítási folyamatban – különböző tanítási órák megfigyelése.

Motiváció: motiválás és a gyerekek
 A tanulás: tanítói és tanulói kérdések, kreativitás ösztönzése, fejlesztése
 Értékelés és önértékelés az órákon
 A tanító nevelési stílusa
 Pedagógus és a gyerekek kapcsolata az osztályban
 Jutalom és büntetés, fegyelmezés
 Kooperáció és versengés
 Konfliktuskezelés, a tanulást zavaró magatartás szabályozása
 A pedagógus módszertani kultúrája, tervezett és alkalmazott munkaformák

3.4. Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat III.

CÉL: további tapasztalatszerzés az 5–6. évfolyamos korosztályról, problémáikról, nevelésük-oktatásuk jellegzetességeiről, illetve a napközi otthoni nevelésről; az oktatás folyamatjellegének tudatosítása; az értékek felismerése. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók ismerjék fel a 10–12 éves gyermekek személyiségfejlődésének pszichológiai tényezőit, sajátosságait. Legyenek képesek azonosítani egy-egy megfigyelt tanórán/foglalkozáson az értékeket.

Képzésük 4. félévében kell először foglalkozást vezetniük a hallgatóknak. Ennek a gyakorlatnak a keretén belül kell tanulást irányítaniuk és/vagy szabadidős tevékenységet vezetniük. A gyakorlóiskolánkban a délutáni foglalkozásokat vezető pedagógusok segítik a hallgatókat tervezeteik elkészítésében és annak megvalósításában.

<p>Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat III. / az 5–6. évfolyamon folyó nevelési és tanítási-tanulási folyamat megfigyelése; és a napközis foglalkozáson tevékenységekbe való bekapcsolódás. Kiemelt szempontok: az oktatási folyamat szerkezete, a differenciálás megoldási módjai, az önálló tanulás megszervezése/</p>
<p>Egy nap iskolai hospitálás – felső tagozat:</p>
<p>– a hospitálás időpontja, helye</p>
<p>– az osztály rövid jellemzése (létszám, fiúk, lányok aránya)</p>
<p>– az osztály heti órarendje</p>

<ul style="list-style-type: none"> – egy kiválasztott tanítási óra szelektív megfigyelése <p>Választható szempont:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az oktatási folyamat szerkezete; – a differenciálás megoldásmódjai; – a tanítási órán azonosítható értékek.
<ul style="list-style-type: none"> – a fegyelmezett munkalétkör megteremtésének, biztosításának módjai.
Egy nap foglalkozás vezetése napközi otthonban:
<ul style="list-style-type: none"> – a hospitálás időpontja, helye
<ul style="list-style-type: none"> – a csoport rövid jellemzése
<ul style="list-style-type: none"> – a napi munkarendben megvalósuló nevelési szituációk megfigyelése
<ul style="list-style-type: none"> – a választott foglalkozás megtervezése, vezetése, reflexiók:

A gyakorlatokat az adott intézmény gyakorlatvezető pedagógusának kell aláírásával igazolnia. A hallgatók megfigyeléseinek minőségéről a naplók áttekintésével győződik meg a tanító.

3.5. Egyéni és csoportos iskolai gyakorlat (differenciáló pedagógia)

CÉL: ismerkedés a differenciáló nevelésben élen járó közoktatási intézménnyel, illetve valamely speciális feladatokat ellátó, terápiás, fejlesztő intézmény munkájával.

TANANYAG: két nap csoportos intézménylátogatás; tapasztalatszerzés a látogatott intézmény tevékenységéről, működéséről; adott szempontok szerint megfigyelés végzése. 1 hét hospitálással egybekötött gyakorlat, mely során tapasztalatokat szerezhetnek a hallgatók a differenciált bánásmódról. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók legyenek képesek a látottak összevetésére az elméleti órákon tanultakkal; tudjanak kérdéseket megfogalmazni a gyermekek fejlesztésének módjairól, az intézmény sajátos munkájáról. Tapasztalataikat egy *Pedagógiai naplóban* rögzítik, melyet a Neveléstudományi Tanszék (*Differenciáló pedagógia*) oktatója ellenőrzi.

Csoportos iskolai gyakorlat (differenciáló pedagógia)

Dátum	Speciális intézmény neve, címe	oktató aláírása

Az egyéni és a csoportos differenciáló pedagógiai gyakorlat összevont minősítése

Hallgató neve:		
jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg minősítés * oktató dátum

***A megfelelő minősítést kérjük beírni!**

Követelmények:

A hallgató ismerje fel:

- a differenciáló nevelés-oktatás szükségességét;
- a fejlődési zavarok pszichológiai, szociológiai, pedagógiai összefüggéseit;
- az átlagostól eltérő ütemben fejlődő gyermekeket;

Ismerje:

- a hazai közoktatás feladatait és stratégiáját, az 1 – 6. osztály nevelési, oktatási preferenciáit;
- a 6–12 éves korosztály differenciált személyiségformálásának folyamatát, tevékenységeit, azok tervezését, módszereit, a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésének specifikumait, a családdal való együttnevelés lehetőségeit; a tanulásrányítás módszereit és munkaformáit, az integrált és differenciált oktatás eszköztárát;

Legyen képes:

- használni, alkalmazni pszichológiai ismereteit a tanítói munkában;
- az ismeretek önálló kritikus feldolgozására
- a nevelési helyzetek, problémák kritikus elemzésére, konfliktushelyzetek megoldására, problémamegoldó technikák hatékony alkalmazására
- a nevelő-oktató munka differenciált tervezésére, szervezésére, a tanulási folyamatok irányítására;
- a 6–12 éves gyermek személyiségének sokoldalú, differenciált fejlesztésére, az alapkészségek és képességek kialakítására;
- a gyermekek családjával, szűkebb környezetével való együttműködésre;
- a másság elfogadására.

4. Tanítási gyakorlatok

Hallgatóink a 4., 5., 6., 7. félévben egyéni tanítási gyakorlatokon vesznek részt. Az első két félévben az ELTE Gyertyánffy István Gyakorló Általános Iskola osztályaiban, a következő két félévben állandó külső gyakorlóléhelyünkön. A hét egy meghatározott napján délelőtt 3 órát töltenek az iskolában, ahol 1 hallgató által megtartott óra után elemeznek és előkészülnek a következő hét tanítási órájára. A tanítható tantárgyak rendszere úgy épül fel, ahogy a tantárgy-pedagógiai elméleti tudásuk gyarapodik.

4.1. Csoportos tanítási gyakorlat I.

CÉL: a tanítási órák tartásában és elemzésében az első tapasztalatok megszerzése; a csoport együttműködésére építve; fokozódó önállósággal és tudatossággal az elméleti pedagógiai-pszichológiai és az adott tantárgy-pedagógiai ismeretek alkalmazása; az önreflektáló, elemző képesség tudatos fejlesztése; ismerkedés a napi tanítói munkát irányító és szabályozó dokumentumokkal. **TANANYAG:** heti 1 óra előkészítés, 1 óra hallgatói mikrotanítás és 1 óra elemzés Magyar nyelv és irodalom és Matematika tantárgyakból; valamennyi órára előkészületi vázlat írása a szak/gyakorlatvezető által részletesen megadott cél- és feladatrendszer szerint; legalább 1 tanítási óra tartása mikrotanítási formában. A megtartandó óra tervezetének elkészítése, megbeszélése, szükség szerinti korrigálása a gyakorlatvezető, a tantárgypedagógus ajánlásai szerint; a megtartott órarészlet szakszerű elemzése; legalább 1 alkalommal helyettes tanítói feladatok ellátása; aktív részvétel a megadott szempontok szerinti elemzésben. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók legyenek képesek megszerzett ismereteik egyre önállóbb és tudatosabb alkalmazására a gyakorlati tanításra való felkészülésben, az óravezetésben és a megtartott óra elemzésében; a minősítés feltétele az aktív részvétel valamennyi előkészítő és elemző órán, valamennyi előkészületi vázlat színvonalas elkészítése, a mikrotanítási órarészlet eredményes tartása, a helyettes tanítói munka ellátása. A félév minősítését a gyakorlatvezető tanító adja az oktatók véleményének figyelembe vételével.

A gyakorlatot szintén a gyakorlati képzési füzetben kell dokumentálni, igazoltatni:

Mikrotanítás magyar, matematika				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	Minősítés *	aláírás
Helyettes tanítói munka				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	Minősítés *	aláírás
Előkészületi óravázlatok				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	aláírás	

A félév minősítése	
A gyakorlat érdemjegye: (....) a gyakorlatvezető tanító aláírása

4.2. Csoportos tanítási gyakorlat II.

CÉL: az elméleti pedagógia-pszichológiai és a tantárgy-pedagógiai ismeretek alkalmazása fokozódó önállósággal, a tudatos tanítói munka megélése a csoport segítő együttgondolkodásával, részben már önálló tanítási órák tartásával; a szakszerű óraelemzés gyakorlása. **TANANYAG:** heti 1 óra előkészítés, 1 óra hallgatói tanítás és 1 óra elemzés Magyar nyelv és irodalom, Matematika és Környezetismeret tantárgyakból. Valamennyi órára előkészületi vázlat írása a gyakorlatvezető által vázlatosan megadott cél- és feladatrendszer szerint; legalább 1 önálló (Környezetismeretből mikrotanítási) óra tartása; a megtartandó óra tervezetének elkészítése, megbeszélése, szükség szerinti konzultációk és korrekció szerint; a megtartott óra szakszerű elemzésére; legalább 1 alkalommal helyettes tanítói feladatok ellátása; aktív bekapcsolódás választott szempontok szerint az óraelemzésbe. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók legyenek képesek megszerzett ismereteik egyre önállóbb és tudatosabb alkalmazására a gyakorlati tanításra való felkészülésben, az óravezetésben és a megtartott óra elemzésében. A minősítés feltétele az aktív részvétel valamennyi előkészítő és elemző órán, valamennyi előkészületi vázlat színvonalas elkészítése, a tanítási óra eredményes tartása, a helyettes tanítói munka ellátása. A félév minősítését a gyakorlatvezető tanító adja az oktatók véleményének figyelembe vételével.

Mikrotanítás magyar, matematika				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	Minősítés *	aláírás
Helyettes tanítói munka				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	Minősítés *	aláírás
Előkészületi óravázlatok				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	aláírás	

A félév minősítése	
A gyakorlat érdemjegye: (....) a gyakorlatvezető tanító aláírása

4.3. Tanító az iskolában

Ezt a 30 órás, 4 napos összefüggő gyakorlatot a hallgatói visszajelzésekre reagálva vezettük be néhány éve. Minden hallgató abban az osztályban tölti ezt a hetet, ahol a Csoportos tanítási gyakorlat I-II-t végzi. Ezen a héten jobban megismerhetik az osztályba járó gyermekeket és betekintést nyerhetnek a pedagógusok tanórán kívüli feladataiba is. Ezt a gyakorlatot, mind a tanítók, mind a hallgatók szeretik és nagyon hasznosnak tartják.

CÉL: az elméleti pedagógia-pszichológiai és a tantárgy-pedagógiai ismeretek alkalmazása, a tanítói munka összetettségének megtapasztalása, szervezési és nevelői kompetenciák kibontakoztatása, a tanórai és tanórán kívüli nevelés színtereinek, lehetőségeinek megismerése. Tapasztalatszerzés a tanítói munka egyes komponenseivel, a tanulási folyamat elemeinek egymásra épülésével, az egyes szervezési módok és módszerek megválasztásának és alkalmazásának lehetőségeivel kapcsolatban. A tanító-tanuló, illetve a tanuló-tanuló interakciók különféle formáinak megfigyelése tanórai és tanórán kívüli keretek között egyaránt. A tanítói tevékenység összetettségének, tervezett és spontán elemeinek megfigyelése. **TANANYAG:** Bekapcsolódás a tanítási órák előkészületeibe, esetenként azok folyamatába, az osztály életével, mindennapi tevékenységeivel kapcsolatos feladatokba. Megfigyelés, a tapasztaltak rögzítése a következő területeken: A tanulási folyamat felépítése, azonos elemek és eltérő megvalósítási lehetőségek a látott tanítási órákon.

Az alkalmazott szervezési módok és módszerek, taneszközök. A tanító tanórai tevékenysége, munkájának összetettsége, rétegei. A tanító tanórán kívüli tevékenységei. A tanulók eltérő sajátosságainak figyelembe vétele tanórai és órán kívüli keretek között. A tanulók reakciói, tevékenysége, egymással való kapcsolata, annak színterei és megnyilvánulásai. A direkt és indirekt nevelési lehetőségek a megfigyelés során. **KÖVETELMÉNY:** Aktív részvétel az osztály életében. Megfigyelések végzése és rögzítése a megadott szempontoknak megfelelően. Közreműködés a vezető tanító által adott feladatok elvégzésében. Kapcsolattartás az osztály tanulóival, tanórai illetve tanórán kívüli segítségadás egy-egy tanuló számára a vezető tanító útmutatása alapján. Aktív részvétel a szabadidős tevékenységekben, iskolai programokban.

Értékelő lap

A jellemzők X jellel jelölendők	A jellemzők X jellel jelölendők	A jellemzők X jellel jelölendők	Elvégzés dátuma
Szemléltetés, feladatok elvégzésének színvonala	átgondolt, igényes		
	megfelelő		
	hiányos		
Tanulói tevékenységekben való részvétele	aktív, eredményes		
	megfelelő		
	irányítás nehézséget okozott		
Tanórán kívüli feladatok ellátása	megbízhatóan teljesítette		
	elfogadhatóan teljesítette		
	hiányosan teljesítette		
Kapcsolatteremtés a gyerekekkel és a pedagógusokkal	aktív		
	elfogadható		
	passzív		
Érdemjegy:			
A gyakorlatvezető tanító aláírása			

Tanító az iskolában

a csoportos tanítási gyakorlat II.-vel összefüggő 3+1 napos pedagógiai gyakorlat feladatlistája, amiből a helyzetnek megfelelően választ a gyakorlatvezető

A tanításhoz közvetlenül kapcsolódó feladatok	<i>Tantárgy</i>	<i>Dátum, aláírás</i>
Tanórához kapcsolódó játék, órarészlet levezetése		
Csoportos és egyéni foglalkoztatás az órán, differenciálás		
Tehetséggondozás és felzárkóztatás		
Feladatlapok, gyakorló feladatsorok szerkesztése, órai gyakorlás vezetése		
Házi feladatok ellenőrzése, tanulói munka, füzetek, munkafüzetek ellenőrzése, javítása, füzetek előírása		
Gyerekek füzeiteiben a típushibák gyűjtése és ennek megfelelő gyakorlóanyag összeállítása		
Könyvtári feladatok (tananyaghoz, olvasmányokhoz kapcsolódó könyvek, lexikonok keresése)		
Az órán használt audiovizuális, multimédiás és egyéb eszközök előkészítése, rendrakás		
Szemléltetőeszköz készítése		
Technikaóra előkészítése, tanulók munkavégzésének segítése		
Részvétel rendezvények, ünnepi műsorok előkészületeiben		
Egyéb, a tanítással összefüggő órai segítő tevékenység		
Az órán történetek dokumentálása az osztálytanító szempontjai alapján		
Egyéb, éspedig		
További tanítói feladatok		
Segítségnyújtás az egyéni bánásmódot igénylő gyermekek nevelésében, problémáik kezelésében.		
Részvétel a tanulók személyi és környezeti higiéniés szokásainak alakításában		
Kísérés az épületen belül és kívül		
Segédkezés a reggelinél, az étkeztetésnél		
Aktív részvétel az órák közti szünetek tanítói munkájában, ügyelet a pedagógussal együtt		
Részvétel szülői értekezleten, fogadóórán		
Tájékoztatók, üzenők ellenőrzése		
Napló kitöltésének figyelemmel kísérése, ismerkedés az iskolában használatos dokumentumokkal, nyomtatványokkal, ügymenettel		
Szabadidős és napközihez kapcsolódó feladatok		
Ebédeltetésben való aktív közreműködés		
Játékok szervezése a szünetekben és a délutáni szabadidőben		
Szabadidős ötlettár készítése		
Tanulási időben differenciált foglalkoztatás/fejlesztés		
Házi feladat ellenőrzése		
Kézműves foglalkozások előkészítése, segítése		
Részvétel a tanterem aktuális dekorációjának, faliújságjának elkészítésében		
Egyéb (adminisztratív feladatok elvégzése stb.)		

4.4. Csoportos tanítási gyakorlat III.

A csoportos tanítási gyakorlat III-IV. teljesítésének követelménye hasonló az eddigihez csak külső iskolában zajlik. A létszámtól függően általában 12 gyakorlatvezető tanító 5 iskolában fogadja hallgatóinkat. A gyakorlatokon a tantárgypedagógus kollégák is részt vesznek és segítik a tanítók munkáját.

CÉL: az elméleti pedagógia-pszichológiai és a tantárgy-pedagógiai ismeretek alkalmazása fokozódó önállósággal, a tudatos tanítói munka megélése a csoport segítő közreműködését felhasználva önállóan tervezett tanítási órák tartása, a szakszerű óraelemzés gyakorlása. Néhány tanuló egyéni fejlesztését/fejlődését tekintetbe vevő tanulásirányítás; a tanulói munka értékelésének gyakorlása; az elemzőképesség fejlesztése. **TANANYAG:** heti 1 óra előkészítés, 1 óra hallgatói tanítás és 1 óra elemzés Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Környezetismeret, Ének-zene, Informatika, Vizuális nevelés, Technika, valamint Testnevelés tantárgyakból. Valamennyi órára előkészületi vázlat írása; legalább 1 önálló tanítási óra tartása; a megtartandó óra tervezetének elkészítése, megbeszélése, szükség szerinti konzultációk és korrekció szerint; a gyermekek differenciált fejlesztését szolgáló feladatok tervezésével; legalább 1 alkalommal helyettes tanítói feladatok ellátása; felkészülés a megtartott óra értékelésére, aktív szerepvállalás az elemzésben. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók legyenek képesek az osztály tanulóihoz, a témához, a tananyaghoz alkalmazkodó óratervezésre, óravezetésre és elemzésre; törekedjenek a tanulók munkájának folyamatos és előrevivő értékelésére. A gyakorlati jegy feltétele az órákon való részvétel, valamennyi előkészületi vázlat elkészítése, a tanítás, az elemzés és a helyettesi munka; a gyakorlati jegyet a gyakorlatvezető tanító állapítja meg az oktatók véleményének figyelembe vételével.

Csoportos tanítási gyakorlat III.

magyar, matematika, környezetismeret, ének-zene, vizuális nevelés,
 technika, testnevelés

Iskola.....Osztály.....

A gyakorlatvezető tanító neve:

A GYAKORLATVEZETŐ TANÍTÓ ÉRTÉKELÉSE A HALLGATÓ MUNKÁJÁRÓL				
Tanítás				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	Minősítés *	aláírás
Helyettes tanítói munka				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	Minősítés *	aláírás
Előkészületi óravázlatok				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	aláírás	
	12 db			
A félév javasolt érdemjegye: (.....) tanító aláírása:.....				

4.5. Műveltségterületi csoportos tanítási gyakorlat I.

Képzésük utolsó 3 félévében a hallgatóknak egyre több gyakorlatuk van. A csoportos tanítási gyakorlat III-IV mellett egy másik napon műveltségterületi tanítási gyakorlaton vesznek részt, a tavaszi félévben alsó, az őszi félévben felső tagozaton

CÉL: a hallgatók felkészítése (fokozódó önállósággal) a választott műveltségterületi tárgy tanítására az 1-4. osztályban; a tanítás – tanulás önálló szervezésének, irányításának a fejlesztése; ismerkedés a tanító adminisztratív teendőivel. **TANANYAG:** a csoport előtti előkészületi, tanítási és elemző órákon való aktív részvétel az 1-4. évfolyam valamelyikén; előkészületi vázlatok írása, a megtartandó óra vázlatának és lehetőség szerint emlékeztetőjének szakszerű elkészítése; a tanítási órához kapcsolódóan tanulói füzetek, felmérők javítása, értékelése; helyettes tanítói feladatok ellátása; a tanulói csoportok(hoz) aktuális fejlesztési igényeihez alkalmazkodó feladatalválasztás, óravezetés; aktív kezdeményező, ok feltáró és a problémákra megoldást kereső óraelemzés. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók használják az elsajátított tanulás-irányítási módszereket és munkaformákat, az integrált és differenciált oktatás eszköztárát, a szakmai, tantárgy-pedagógiai ismereteket a tanítási órák tervezésekor, tartásakor, elemzésekor; a gyakorlati jegy feltétele az órákon való részvétel, valamennyi előkészületi vázlat elkészítése, a tanítás az elemzés és a helyettesi munka; a gyakorlati jegyet a gyakorlatvezető tanító állapítja meg az oktatók véleményének figyelembe vételével.

Műveltségterületi csoportos tanítási gyakorlat I.

Iskola.....Osztály.....

A gyakorlatvezető tanító neve:

Műveltségterületi tanítás 1-4. osztály				
Tanítás				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	Minősítés *	aláírás
Helyettes tanítói munka				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	Minősítés *	aláírás
Előkészületi óravázlatok				
Dátum	Tantárgy	Tananyag	aláírás	
	12 db			
<p>A félév javasolt érdemjegye: (.....) tanító aláírása:.....</p> <p>Dátum:.....</p>				

A 7. félévben folytatódik a Csoportos tanítási gyakorlat külső gyakorlólhelyen és a Műveltségterületi gyakorlat felső tagozaton. A gyakorlati képzés füzetében a dokumentáció az előzőekkel megegyezik.

4.6. Csoportos tanítási gyakorlat IV.

CÉL: a csoport segítő közreműködését felhasználva önálló tanítási órák tartása; a tanulók egyéni és csoportos fejlesztését/fejlődését szolgáló feladatok beépítése, differenciált tanulásirányítás; lehetőség szerint kooperatív technikák alkalmazása; a tanulói munka folyamatos és tudatos nyomon követése, értékelése. **TANANYAG:** heti 1 óra előkészítés, 1 óra hallgatói tanítás és 1 óra elemzés az összes, 1-4. évfolyamon tanított tantárgyból; valamennyi órára variációkat is tartalmazó előkészületi vázlat írása; legalább 1 önálló tanítási óra tartása; a megtartandó óra tervezetének elkészítése, megbeszélése, szükség szerinti konzultációk és korrekció szerint, a differenciált és kooperatív tanulásszervezést biztosító feladatok beiktatásával. Legalább 1 alkalommal helyettes tanítói feladatok ellátása; felkészülés a megtartott óra értékelésére; aktív, kezdeményező szerepvállalás az elemzésben. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók az osztály egyes tanulócsoportjaira, a tanítási témára, a tananyagra tekintettel, önállóan tervezzék, tartsák és elemezzék óráikat; törekedjenek a differenciált fejlesztésre, kooperatív technikák alkalmazására; folyamatosan és előrevívően értékeljék a tanulók munkáját. A gyakorlati jegy feltétele az órákon való részvétel, valamennyi előkészületi vázlat elkészítése, a tanítás, az elemzés és a helyettesi munka. A gyakorlati jegyet a gyakorlatvezető tanító állapítja meg az oktatók véleményének figyelembe vételével.

4.7. Műveltségterületi csoportos tanítási gyakorlat II.

CÉL: a 10–12 éves tanulók pszichológiai sajátosságainak, fejlesztésük pedagógiai lehetőségeinek megtapasztalása; a választott műveltségterületen a tanítási órák tudatos tervezése (előkészületi vázlat, óratervezet készítése), kivitelezése, szakszerű és tudatos elemzése. **TANANYAG:** a csoport előtti előkészületi, tanítási és elemző órákon való aktív részvétel az 5-6. évfolyam valamelyikén; előkészületi vázlatok, a megtartandó óra vázlatának és lehetőség szerint emlékeztetőjének szakszerű elkészítése; helyettes tanítói feladatok ellátása; a tanulói csoportokhoz alkalmazkodó feladatválasztás, óravezetés, a tanulásirányítás tudatos értékelése; aktív kezdeményező, kritikai szemléletű óraelemzés. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók tapasztalják meg a gyakorlatban azokat a tantárgy-pedagógiai ismereteket, amelyek a 6–12 éves korosztály alapkészségeinek alakításához szükségesek; ismerjék meg a 6–12 éves korosztály differenciált személyiségformálásának folyamatát, tevékenységeit, tervezését, tanulásirányítási módszereit; a minősítés feltétele az órákon való részvétel, valamennyi előkészületi vázlat elkészítése, a tanítás az elemzés és a helyettesi munka; a minősítést a gyakorlatvezető tanító állapítja meg az oktatók véleményének figyelembe vételével. A gyakorlat nem pótolható, a tantárgyfelvételt meg kell ismételni.

4.8. Egyéni iskolai gyakorlat (alkalmazott pedagógia)

A képzés utolsó előtti félévében vesznek részt a hallgatók 3. alkalommal olyan gyakorlaton, ahol egy hétig összefüggően kísérhetik figyelemmel egy osztály és egy pedagógus munkáját.

CÉL: tapasztalatszerzés a pedagógiai folyamatok irányításában, az ismeretek tudatos alkalmazásában; ismerjék meg egy-egy iskola alapidokumentumait, az iskolavezetés, a tantestület szerepét az iskolai élet szervezésében. **TANANYAG:** egy választott általános iskola 1-4. évfolyamának valamelyikében pedagógiai résztevékenységek végzése, ismerkedés az osztályfőnök és a napközi otthonban dolgozó pedagógus feladataival, egy napközi otthoni foglalkozás vezetése és a lehetőségektől függően egy-egy testnevelés, vizuális nevelés, ének vagy technika óra megtartása. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók legyenek képesek a teljes folyamat szem előtt tartásával résztevékenységeket tervezni, kezdeményezni. Készüljenek fel a tanítási órán kívüli nevelési feladatok ellátására. A hallgatók tapasztalataikat a *Pedagógiai naplóban* rögzítik, melyet a Neveléstudományi Tanszék (*Alkalmazott pedagógia*) oktatója minősíti az előírt feladatok teljesítése alapján.

Egyéni iskolai gyakorlat (alkalmazott pedagógia)

Iskola.....Osztály.....

A gyakorlatvezető tanító neve:

Szempontok		Értékelés	A jellemzők X jellel jelölendő
A gyakorlat időpontja:			
Tervezőmunka		átgondolt, igényes	
		elfogadható	
		hiányos	
A tevékenység irányítása	<i>Feltételek megteremtése</i>	Megteremtette	
		Nehézséget okozott	
	<i>Életkori jellemzők figyelembe vétele</i>	Figyelembe vette	
		Nehézséget okozott	
	<i>Kapcsolatteremtés a gyerekekkel</i>	Könnyen teremtett kapcsolatot	
		A kapcsolatteremtés nehézséget okozott	
	<i>A tervezett tevékenység megvalósítása</i>	A terv maradéktalanul megvalósult	
A terv részben valósult meg			
A terv nem valósult meg			
Önelemzés-önértékelés		Képes volt tevékenységét reálisan értékelni	
		Az önértékeléshez segítséget igényelt	
		Az önértékelés nehézséget okozott	
Egyéb feladat vállalása		Önként vállalkozott	
		Kijelölt feladatot végzett	
		Egyéb feladatot nem végzett *	
minősítés:		A gyakorlatvezető aláírása:	

5. Záró gyakorlatok

A hallgatók képzésük utolsó félévében 10 hetes komplex szakmai gyakorlaton vesznek részt, mely során az 5. héttől szervezhetik meg zárótanításukat. A tanítási órának a tantárgyát a Karon előzetesen szervezett „húzás” alkalmával tudják meg. A záró gyakorlat alatt hetente 4 napot töltenek az általános iskolában, hétfőnként az egyetemen van órájuk. Ezen a napon heti rendszerességgel vesznek részt a Csoportos pedagógiai gyakorlaton, melyen közösen beszélnek meg a 10 hetes gyakorlat élményeit, eredményeit.

5.1. Csoportos pedagógiai gyakorlat II.

CÉL: a tízhetes tanítási gyakorlat tapasztalatainak közös megbeszélése. **TANANYAG:** a hallgatók beszámolnak a tanítással kapcsolatos élményeiről, eredményeiről, kudarcaikról, esetleg csalódásaikról. A megvitatott kérdések: a gyerekekkel és a kollégákkal kialakított kapcsolat, a szemléltetés, az ellenőrzés és értékelés problémái, konfliktusok, a differenciált fejlesztés gyakorlati megvalósítása. A felmerülő pedagógiai történések, a konkrét problémák megvitatása lehetőséget teremt arra, hogy a hallgatók az elméletben tanultakat összevegyék tapasztalataikkal. **KÖVETELMÉNY:** aktív részvétel a gyakorlatokon, a tízhetes gyakorlat tapasztalatainak rögzítése a pedagógiai naplóban.

5.2. Komplex szakmai gyakorlat

CÉL: a tanítói pályához szükséges kompetenciák intenzív fejlesztése, a pályaszocializáció elősegítése, a teljes tanítói szerepkör gyakorlása; specifikus célok: az iskola dokumentumainak teljes körű megismerése; 1-4 osztályban valamennyi tantárgy tanításában, 1-6 osztályban egy kötelezően választott műveltségterületen az oktató-nevelő munkához szükséges elméleti ismeretek tudatos alkalmazása. **TANANYAG:** hospitálás, tapasztalatgyűjtés a 6-12 éves korosztály differenciált személyiségformálásának folyamatáról; tervező- és szervezőmunka, a tanítási órák előkészítése; a készség- és képességfejlesztést célzó tanulásirányítás, a differenciált oktatás eszköztárának alkalmazásával. Az önálló osztálytanítói munka során felmerülő nevelési helyzetek megoldása; a tevékenységközpontúság, illetve a játékoság elvének érvényesítésé tanórán és szabadidős foglalkozás vezetése során, napköziben. Tevékeny részvétel, aktív feladatvállalás tanórán kívüli tevékenységekben, az oktatással együtt járó adminisztratív teendőkben. Az elvégzett napi tevékenységek elemzése; önértékelés. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók legyenek alkalmasak a teljes tanítói szerepkör betöltésére: ismerjék az iskolai munkát szabályozó dokumentumokat, és használják őket munkájukhoz; legyenek képesek az 1–4. osztályban valamennyi tantárgy tanításában, az 1–6. osztályban egy kötelezően választott műveltségterületen az oktató–nevelő munkához szükséges elméleti ismeretek tudatos alkalmazására, szakismereteik önálló gyarapítására; a tanulási folyamat megtervezésére, megszervezésére; a tanulásirányítás módszereinek, eszközeinek differenciált alkalmazására. A gyakorlati jegyet a mentortanító javaslatát figyelembe véve a tanító szak gyakorlati képzéséért felelős oktató adja.

Hallgatóink a következő útmutatót kapják a gyakorlat megkezdése előtt:

ÚTMUTATÓ A TANÍTÓ SZAKOS HALLGATÓK TÍZHETES KOMPLEX SZAKMAI GYAKORLATÁHOZ

Az utolsó, nyolcadik tanulmányi félévben hallgatónk iskolát választ összefüggő gyakorlatának színteréül, az iskola igazgatója által kijelölt mentortanító irányításával bekapcsolódik a választott iskola pedagógiai munkájába, felkészül az 1–4. osztályban minden tantárgy, az 1–6. osztályban a választott műveltségterület tanítására, a teljes tanítói szerepkör ellátására.

Kollégáinkat kérjük, szakmai tapasztalataikkal segítsék hallgatónkat abban, hogy az útmutatót követve, eredményesen teljesítsék szakmai gyakorlatukat.

Ezeket az információkat a <http://www.tok.elte.hu/gyakorlati/tanito/nappali> oldalon megtalálják.

A hallgató feladatai az első héten

- A mentortanító irányításával, segítségével
- elkészíti a gyakorlat időbeosztását a szakmai tartalmakra, a kötelező feladatokra tekintettel
- megismerkedik az iskolavezetéssel, a tantestülettel, a munkaközösségekkel, a nevelést segítő szakemberekkel, dolgozókkal, egyeztet az iskolai közösség, az 5–6. osztályban tanító tanár munkájába való bekapcsolódásról
- ismerkedik a helyi szokásokkal, az épülettel, a felszereltséggel
- tanulmányozza az iskola életét szabályozó dokumentumokat: a pedagógiai programot, az 1-6. osztályban folyó nevelő-oktató munka útmutató anyagait
- megismerkedik az osztállyal, a gyerekekkel, a napirenddel, a szokásokkal
- tanulmányozza a mentortanító valamennyi óráját és minden tanítói tevékenységét.

A hallgató feladatai a második héttől

- bekapcsolódik a mentortanító munkájába, így a gyerekek munkáinak ellenőrzése, javítása, értékelése; a tehetséggondozás, a differenciált fejlesztés, a szemléltető eszközök készítése, valamint az adminisztráció is feladatai közé tartozik
- részt vesz a gyerekek játékaiban, kirándulások, rendezvények szervezésben
- tapasztalatokat gyűjt a szülőkkel való kapcsolattartásról, részt vesz értekezleteken gyakorlata során továbbra is megfigyeli mentortanító óráit, valamint néhány alkalommal az 5. vagy a 6. osztály műveltségterületi óráit, ezzel is készül órái megtartására.

A *Csoportos pedagógiai gyakorlat II.* oktatója irányítja és ellenőrzi a *pedagógiai napló* készítését.

A hallgató tanítási feladatai a második héttől

Minden órára, foglalkozásra előzetesen vázlattal kell készülnie a mentortanító segítségével, akit felkér arra, hogy ellenőrizze a felkészülést.

ÓRÁK AZ 1-4. OSZTÁLYBAN		ÓRÁK A MŰVELTSÉGTERÜLETEKEN	
		informatika és idegen nyelv műveltségterületen	
12 óra	magyar nyelv és irodalom	6 óra kötelező (4 óra 1–4. oszt. 2 óra 5–6. oszt.)	
8 óra	matematika	ember és társadalom, ének-zene, magyar, matematika, természetismeret, testnevelés, vizuális nevelés műveltségterületen	
6 óra	természetismeret		
4 óra	ének-zene		
4 óra	technika	4 óra kötelező (2 óra 1–4. oszt. 2 óra 5–6. oszt.)	
4 óra	testnevelés	ÓRÁK A NEMZETISÉGI SZAKIRÁNYON	
4 óra	vizuális nevelés	4 óra	nemzetiségi nyelv
NAPKÖZI OTTHONI FOGLALKOZÁS		1 óra	ének-zene
		1 óra	testnevelés
		2 óra	környezetismeret
1 óra	tanulásiirányítás	2 óra	5–6. osztályban nemzetiségi nyelv
1 óra	szabadidős foglalkozás		

A mentortanító értékelő munkáját kérjük a következőkben:

- az egyes órákat, a napközi otthoni foglalkozásokat az elemző megbeszélés végén a *Gyakorlati képzési füzet* megfelelő rovatában röviden jellemzi
- a gyakorlat többi közreműködőivel egyeztet az általuk irányított munka értékeléséről
- a gyakorlat *egészét* elemző megbeszéléssel zárja, majd – az alábbi szempontok figyelembevételével szövegesen és osztályzattal (ajánlott gyakorlati jeggyel) is értékeli, ezeket bevezeti a *Gyakorlati képzési füzetbe*, aláírásával ellátva, dátumozva.

Hallgatóinknak sikeres és örömteli gyakorlatot kívánunk.

Kollégáinknak köszönjük, hogy elkötelezett munkájukkal hozzájárulnak a tanítóképzés eredményességéhez.

5.3. Zárótanítás

CÉL: az önálló pedagógiai munkára alkalmas és e feladatra kész személyiség bemutatkozása egy tanóra megtervezésével, megtartásával és elemzésével. **TANANYAG:** a hallgatók egy véletlenszerűen választott tantárgy tanítását megtervezik; előkészítik az alkalmas szemléltető anyagokat, megtartják a tanítási órát; órájukat önállóan, a folyamat, a tanítási óra, a gyermeki munka és a tanítási tervzet megvalósítása/megvalósulása szempontjából kritikai szemlélettel, okkereső és megoldást kereső módon elemzik. **KÖVETELMÉNY:** a hallgatók legyenek képesek megmutatni, hogy önállóan, a megszerzett ismeretek, pedagógiai kompetenciák, készségek és képességek birtokában tanítási órát tudnak tervezni és tartani; pedagógiai tevékenységét mind a tanulók, mind a maguk szempontjából tudatosan képesek elemezni és kritikusan értékelni. A zárótanítás gyakorlati jegyét az elnök adja.

ÚTMUTATÓ A TANÍTÓ SZAKOS HALLGATÓK ZÁRÓTANÍTÁSÁHOZ

A zárótanítás bizottság előtti, önálló tanítás, a záróvizsga része. A zárótanításon a hallgató számot ad arról, hogy – tanító szakos tanulmányainak hasznosításával – képes a gyerekeket az iskola nevelőmunkájába bekapcsolódva tanítani, képes saját órai munkáját szakszerűen értékelni, elemezni, a pedagógiai tevékenységére vonatkozó kérdéseket érdemben megválaszolni.

A zárótanítás tantárgyát a hetedik félév végén a hallgatókkal együtt a karon kisorsoljuk. A kihúzott tantárgy tanítása 1-4. osztályban, a saját műveltségterületi tárgy húzása esetén 1-6. osztályban is megvalósítható.

A zárótanítási bizottság tagjai

Budapesti iskolában a mentortanítót kérjük, hogy segítsen a zárótanítás szervezésében: a zárótanítás időpontjának egyeztetésében, a zárótanítás feltételeinek biztosításában és előírás szerinti lebonyolításában.

Vidéki iskolában összefüggő gyakorlatot teljesítő hallgatók esetében kijelölt budapesti iskolában, osztályban és időpontban kell zárótanítást tartani, ami előtt az iskola egy hét hospitálási lehetőséget biztosít az adott osztályban.

A zárótanítás csak bizottság előtt szervezhető. A bizottság elnöke az ELTE TÓK oktatója, tagja a mentortanító, illetve az óra tantárgyának pedagógusa, tiszteletbeli tagja az iskola igazgatója és/vagy helyettese.

A hallgató feladatai a zárótanítás előkészítésében

- jelentkezés a sorsolás után a zárótanítás tárgyában illetékes tanszéken, a tanszékvezető által kijelölt oktató felkérése a zárótanítás elnöki tisztségének ellátására,
- az időpont egyeztetése a mentortanítóval és a felkért elnök-oktatóval,
- legalább két héttel a zárótanítás időpontja előtt a *mentortanító* (vagy az illetékes szaktanár) felkérése a *tananyag-kijelölő* lap kitöltésére, a kitöltött lap aláírása a felkért elnök-oktatóval,
- a zárótanítás előtt legalább két nappal a tanítás tervzetének, eszközeinek elkészítése, bemutatása a mentortanítónak. A tervzet szakmai hibája esetén a tanítás nem kezdhető meg.

A zárótanítás további tennivalói

- A zárótanítás dokumentumait: a tananyagkijelölő-lapot, a hallgató önállóan készített tervzetét, a zárótanítás jegyzőkönyvi űrlapját és a gyakorlati képzési füzetet a hallgató a tanítás előtt átadja az elnök-oktatónak.

-
- A tanítást követően a hallgató saját előkészületi és tanórai munkáját a bizottság előtt szakszerűen *elemzi*. Az elemzés előre megtervezhető részei: az óra kapcsolata a tantervvel, a tananyaggal és a követelményrendszerrel, az óra előzményei, az osztály jellemzése; az óra egységeinek szakmai, pedagógiai, tantárgy-pedagógiai háttere. Az elemzés aktuális részei: az előzetes tervezés és a megtartott óra viszonyának mérlegelése és az egyes tanulói tevékenységek szakszerű elemzése.

A zárótanítás értékelése

- A mentor, illetve a tárgyban illetékes szaktanár és az elnök-oktató értékeli az órát. A felkészülés, a gyakorlati megvalósítás és az elemző értékelés figyelembevételével az elnök gyakorlati jegyet állapít meg. Az értékelő véleményt az érdemjeggyel együtt az elnök jegyzőkönyvben rögzíti és gondoskodik a szükséges aláírásokról.
- Az érdemjegy a záróvizsga minősítésének részét képezi.
- Az elégtelen zárótanítást egyszer lehet javítani, a kihúzott tárgyból.
- Az érdemjegyet a *Gyakorlati képzési füzetbe* az elnök jegyzi be, a zárótanítás tantárgyának megjelölésével.

Köszönjük kollégáinknak, hogy részt vesznek ebben a felelősségteljes munkában.

6. Levelező tagozatos hallgatók gyakorlati képzése

6.1. A levelező tanítóképzés szakmai gyakorlatai

SZAKMAI GYAKORLAT 200 óra	Kredit Σ 40	I. félév	II. félév	III. félév	IV. félév	V. félév	VI. félév	VII. félév	VIII. félév
TBL00A01 Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat I.	1		10ó/ 2 nap m						
TBL00A021 Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II.	1			10ó/ 2 nap m					
TBL00A031 Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat III.	1				10ó/ 2 nap m				
TBL00A041 Egyéni folyamatos megfigyelés	3			20ó/ 1hét m					
TBL00A051 Egyéni tanítási gyakorlat I.	5					25ó/ 1hét m			
TBL00A061 Egyéni tanítási gyakorlat II.	5						25ó/ 1hét gyj		
TBL00A071 Egyéni tanítási gyakorlat III.	3							25ó/ 1hét gyj	
TBL00A081 Műveltségterületi egyéni tanítási gyakorlat	3							m	
TBL00A091 Egyéni iskolai gyakorlat (alkalmazott és differenciáló)	5							25ó/ 1hét m	
TBL00A101 Komplex szakmai gyakorlat	12								50ó/ 2hét gyj
TBL00A111 Zárótanítás	1								2ó/ gyj

6.2. A szakmai gyakorlatok rendszere

A levelező tagozaton tanuló hallgatók is tanulmányaik második félévétől kezdve vesznek részt gyakorlatokon. Feladataiknak nyilvántartását és értékelését ők is a gyakorlati képzési füzetükben dokumentálják.

A nappalis hallgatók gyakorlatainak struktúrájával megegyezik a levelező tagozatos hallgatók gyakorlataival. 3 gyakorlatot összevonva teljesítenek, a Műveltségterületi I., II, a Csoportos tanítási gyakorlat III., IV. és az Alkalmazott és Differenciált pedagógiai gyakorlat van számukra egy félévben. A nappali tagozaton nemrég bevezetett Tanító az iskolában tanegység, a levelező tagozatos hallgatóknak nem szerepel a tantervében, mivel ők a tanítási gyakorlataik alatt 1-1 hétig követhetik az osztályok életét. Így annak ellenére, hogy a levelező tagozatos hallgatók tömbösítve 1 hét alatt végzik el a tanítási gyakorlatukat, több órát hospitálnak és több órát tartanak, mint nappalin tanuló hallgatótársaik.

A gyakorlat helyszíne, egy a hallgató által választott általános iskola, amelynek igazgatója engedélyt ad a hallgatónak, hogy irányított megfigyelést végezzen, és tanítási órákat tartson egy osztályban, amelynek tanítója a hallgató gyakorlatának segítségét vállalja. Az 5. félévben, az első tanítási gyakorlatukat a hallgatók a gyakorlóiskolában teljesítik, segítve ezzel őket a tervezési, tanítási, óraelemzési követelményeknek megfelelni.

A Tanítási vázlatok gyűjteménye és a gyakorlati képzési füzet végén olvasható óraelemzési szempontsor segíti a hallgatókat a tanításokra való felkészülésükben. Az aktuális félév gyakorlatának szervezését, ütemezését tájékoztató előadásokból és a honlapon található hirdetményekből ismerhetik meg.

A félév elején a levelező tagozaton tanuló hallgatóknak a következő Befogadó nyilatkozatot kell kitöltetniük az iskolában és leadni.

Befogadó nyilatkozat Egyéni tanítási gyakorlat

Hozzájárulok és biztosítom, hogy
 az ELTE TÓK **tanító szakos, levelező tagozatos hallgatója** e tanév őszi félévében 25 órás szakmai gyakorlatát a vezetésem alatt álló iskolában a *kari tájékoztatóban* foglaltak szerint teljesítse.
 A gyakorlat vezetésére felkért pedagógus neve:

.....

.....
 dátum

Ph.

.....
 az intézmény vezetőjének aláírása

Az iskola neve és pontos címe (irányítószámmal):

.....

e-mail címe:.....

telefonszáma:.....

A hallgatók gyakorlatainak célja, tananyaga a tantervükben szerepel, részletes tájékoztatást az év eleji megbeszéléseken kapnak, ahol a követelményeket pontosan, írásban is megkapják. A gyakorlatok igazolására, értékelésére a gyakorlati képzési füzetben a következő táblázatban kerül sor. A megtartott órák tervezetét a hallgatóknak le kell adni. Ezeket a tantárgypedagógus oktatók ellenőrzik.

Egyéni tanítási gyakorlat I.

Iskola Osztály.....

címe.....

A gyakorlatvezető tanító neve:

A gyakorlat ideje:		
Hospitálás		
Tantárgy	Tananyag	A gyakorlatvezető aláírása
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

Tanítás		
Tantárgy	Tananyag	Minősítés*
Magyar nyelv és irodalom		
Matematika		
Környezetismeret		
Napközi otthoni foglalkozás		
Órán kívüli tevékenységek (az elvégzett tevékenységet kérjük aláhúzni!):		
füzetjavítás, szemléltetőeszköz-készítés, egyéni fejlesztés, korrepetálás, adminisztráció, óráközi szünetekben felügyelet, értekezlet, fogadóóra, séta, kirándulás, ünnepély, egyéb:		
Szöveges értékelés:		

A gyakorlat ajánlott minősítése: jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.*	Dátum:
 gyakorlatvezető tanító aláírása

A levelező tagozatos hallgatók komplex gyakorlatának időtartama 2 hét, de a célok mindenben megegyeznek a nappali tagozatosokéval.

CÉL: a tanítói pályához szükséges kompetenciák intenzív fejlesztése, a pályaszocializáció elősegítése, a teljes tanítói szerepkör gyakorlása; specifikus célok: az iskola dokumentumainak teljes körű megismerése; 1-4 osztályban valamennyi tantárgy tanításában, 1-6 osztályban egy kötelezően választott műveltségterületen az oktató-nevelő munkához szükséges elméleti ismeretek tudatos alkalmazása.

A hallgató tanítási feladatai a 2 hetes komplex szakmai gyakorlaton:

Előzetesen *vázlat*al kell készülnie minden órára, foglalkozásra a mentortanító segítségével, akit felkér arra, hogy ellenőrizze a felkészülést.

Lehetőleg egy teljes tanítási napon az összes órát a hallgató tartsa.

Órák az 1-4. osztályban		Műv. ter. órák	
2 óra	magyar nyelv és irodalom	Összesen 2 óra megtartása kötelező	1 óra 1-4. oszt.
2 óra	matematika		Lehetőség szerint 1 óra 5. oszt. vagy 6. oszt.
1 óra	természetismeret		
1 óra	éneke-zene		
1 óra	vizuális nevelés		Napközi otthoni foglalkozás
Összesen 11+1 órát kell megtartani és a gyakorlati képzési füzetbe bevezetni		Tanulásiirányítás, szabadidő-szervezés	

A gyakorlati képzési füzetben a gyakorlat igazolása is hasonló, mint a nappali tagozaton, ugyanúgy, mint a zárótanítás dokumentumai is, a tananyagkijelölő lap és a jegyzőkönyv.

ZÁRÓTANÍTÁS	
Az iskola neve:	Osztály:
Az iskola címe:	
A gyakorlatvezető mentortanító neve:	
A tananyagkijelölés és az előkészítés időpontja:	
A tananyagkijelölő előzetes bemutatása az elnöknek:	
mentortanító/tanár	
elnök	
időpontja	
tantárgya	
tananyaga	
éremjegye	
..... (.....) a zárótanítás elnökének aláírása

